

Årsmelding

2016

**Norsk
Protein**

*ressursvennlig gjennvinning
– trygge produkter*

Daka inn på eiersiden

Daka Denmark AS kjøpte i løpet av 2016 10 % av aksjene i Norsk Protein. Det vil i den sammenheng være naturlig å spørre seg om hvorfor de gjorde dette akkurat nå? Svaret på dette spørsmålet er antagelig ganske enkelt. Dette handler om at Daka sine tyske eiere Saria ønsker økt innflytelse i den europeiske bransjen. I løpet av de 20 siste årene har det skjedd en betydelig konsolidering i den europeiske bransjen for gjenvinning av protein- og fettråstoff fra kjøttbransjen. I dag har vi to aktører som kontrollerer nærmere 2/3 av det europeiske råstoffet. I tillegg til Saria er det snakk om det amerikanske selskapet Darling. De kjøpte for et par år siden gjenvinningsvirksomheten til den franske slakterigiganten Vion.

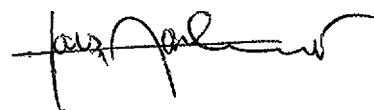
Overkapasitet er hoveddrivkraften bak den konsolideringen som har skjedd de seneste årene. I kjølvannet av kugalskapedemien på begynnelsen av 90-tallet ble det bl.a. med midler fra EU bygget en rekke nye gjenvinningsanlegg. Disse var i første rekke bygd for å ta seg av kategori 1 råstoff. Mengden av denne typen råstoff har gradvis blitt redusert både som følge av at kugalskap i praksis er utryddet fra Europa, og at definisjonene av hva som er SRM råstoff har blitt endret over tid. I praksis har dette medført at flere kategori 1 anlegg har blitt omdefinert til kategori 3 anlegg. Dette har skjedd samtidig med at mengden kategori 3 råstoff også har blitt redusert. Denne reduksjonen skyldes at en stadig større andel av denne typen råstoff selges f.eks. til humant forbruk i Asia, eller som råstoff til kjæledyr og pelsdyr i Europa.

Ser vi inn i glasskula er det ingen grunn til å tro at denne utviklingen ikke vil fortsette. Råstoffmengden i Europa vil fortsatt bli redusert, og det vil være behov for en ytterligere konsolidering i den europeiske bransjen.

Det andre spørsmålet det er naturlig å stille seg er hvorfor Nortura og KLF ønsket å selge aksjer i Norsk Protein? Selskapet har en bunnsolid økonomi, og lever godt bak norske tollmurer.

Dette spørsmålet har ikke noe enkelt svar. Hovedårsaken til å knytte seg nærmere Daka er innrømmelsen av at norsk landbruksbasert industri er, og i overskuelig framtid vil være, av beskjedne størrelse. Det betyr at små aktører som Norsk Protein over tid vil få problemer med å videreutvikle seg. Fram til i dag har det vært stor åpenhet i bransjen, og de aller fleste aktørene har vært villige til å dele sine «hemmeligheter». Dette har mindre aktører som Norsk Protein helt klart hatt fordel av. Som en følge av konsolideringen som er i ferd med å skje, er denne åpenheten i ferd med å bli borte.

For en liten aktør som Norsk Protein vil det i framtiden derfor være gunstig å være i allianse med en av de største aktørene i bransjen. Dette gjelder spesielt i forhold til videreutvikling av prosesser og produkter. Videre vil det også være viktig forhold til bl.a. innkjøp av maskiner og utstyr, og i forhold til salg av ferdigprodukter

Årsberetning 2016

Om virksomheten

Norsk Protein AS ble etablert i 1997. Virksomheten tar imot proteinråstoff fra slakte- og skjærebedrifter og viderefører råstoffet til prosessert animalsk protein (PAP) og fett. Fettet fra ordinært proteinråstoff (kategori 3) blir hovedsakelig solgt til norsk kraftfôrindustri, mens fettet fra risikoråstoff (kategori 1 og 2) blir brukt som energikilde i egne anlegg eller solgt som råstoff til biodieselproduksjon. Kjøttbeinmjølet fra ordinært råstoff blir solgt som gjødsel både i Norge og til utlandet, og som fôr til kjæledyr og pelsdyr. Mjølet fra risikoråstoff blir levert til norsk sementindustri som brensel.

Norsk Protein AS har sitt hovedkontor på Hamar. Fabrikkene i Mosvik, Grødal og Hamar kat. 3 tar imot ordinært proteinråstoff. Fabrikken på Hamar kat. 1 tar imot risikoråstoff fra slakterier samt kadaver og pelsdyrskrotter. Fabrikken i Balsfjord tar imot alle typer råstoff, og blir derfor definert som et kategori 1 anlegg.

Nortura SA er største eier i Norsk Protein AS. De eier 67 % av aksjene. Videre eier Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund 23 % av aksjene, og Daka Denmark AS de siste 10 %. Daka Denmark kom inn på eiersiden i løpet av 2016.

Fortsatt drift

I årsregnskapet er forutsetningene om fortsatt drift lagt til grunn da det etter styrets oppfatning ikke er forhold som tilsier noe annet.

Resultat og disponeringer

Regnskapet viser et overskudd på kr. 29 073 134 før skatt. Årsresultatet ble på kr. 21 272 919.

Styret foreslår følgende disponering av årsresultatet:

Fond for vurderingsforskjeller	kr.	0
Avsatt til utbytte	kr.	8 509 000
Tilleggsutbytte	kr.	100 000 000
Fra annen egenkapital	kr.	-87 180 653
Sum disponert	kr.	21 272 919

Råvaretilførsler

Norsk Protein AS tok i 2016 i mot 192 467 tonn råstoff. Det er en økning på hele 16 800 tonn i forhold til 2015. Ser vi på de ulike råvarekategoriene har det vært en økning for alle kategorier bortsett fra for rent svineråstoff, SRM, utrangerte verpehøns og pelsdyrskrotter. Den største økningen har vi hatt for fjørferåstoff med 11 500 tonn. Denne økningen skyldes i første rekke redusert uttak av kyllingråstoff fra pelsdyrindustrien både i Norge og Danmark. Den største reduksjonen i råvaretilførsler har vi hatt på SRM med 2 500 tonn. Dette skyldes endringer i regelverket som ble gjort mot slutten av 2015 der en mindre del av råstoffet fra drøvtyggere ble definert som SRM materiale. Det er fremdeles norsk og dansk pelsdyrindustri som er de viktigste konkurrentene på råvaresiden, men vi merker også en stadig større konkurranse fra de mange nye biogassanleggene som blir bygget rundt omkring i Norge.

Drift

2016 ble den nye delen av fabrikken i Mosvik med to nye sterilisatorer tatt i bruk. Dette fungerte svært godt, og allerede etter under en måneds drift var kapasiteten større enn på den gamle linja. I løpet 2016 gikk vi over til metode 4 på B-linja på Hamar kat. 3. Det fungerte meget godt på svineråstoff, mens det ikke fungerte på lammeråstoff. For denne typen råstoff ble varmebehandling for liten, og det ferdige mjølet inneholdt for mye ikke nedbrutt hår.

Marked

Markedene for PAP har i 2016 vært preget av større tilbud enn etterspørsel. Dette skyldes at både det russiske og kinesiske markedet fortsatt etterspør mindre proteinråstoff enn tidligere. Dette råstoffet blir isteden blir prosessert til PAP og fett. Videre har eksporten av PAP til det fjerne Østen har blitt betydelig redusert som følge av endringer i håndhevingen av regelverket. Dette medførte i en betydelig nedgang i prisene på PAP i starten av 2016. For enkelte produkter opplevde vi en prisreduksjon på rundt 50 %. Utover året har prisene gått noe opp, men ligger fortsatt betydelig under nivået fra 2015.

Salg til fôr utgjorde i 2016 hele 69 % av kategori 3 mjølet. Dette er en liten reduksjon i forhold til 2015. Salget til petfood utgjorde 17 400 tonn. Det er en økning på 3 100 tonn i forhold til fjoråret. Salget til pelsdyrfôr ble redusert med 1 400 tonn til 7 800 tonn. Samtidig gikk salget til gjødsel opp med 2 000 tonn til 10 700 tonn.

Det ble i 2016 solgt 22 200 tonn kategori 3 fett. Det er en økning på 4 900 tonn i forhold til året før. Dette skyldes både økt produksjon, og at vi hadde et betydelig lager av fett ved forrige årsskifte. Normalt sett har hele dette volumet blitt solgt til norsk kraftfôrindustri, men i 2016 ble 4 800 tonn kategori 3 fett eksportert. Kategori 1 fett ble enten brukt som energikilde i egne anlegg, eller solgt som råstoff til biodiesel i Danmark. Prisene på fett har økt noe i løpet av 2016. Dette gjelder spesielt kategori 1 fett.

Investeringer

Totale investeringer utgjorde 29,4 millioner kroner 2016. Det største prosjektet har vært utvidelse av anlegget i Mosvik. Totalt er det brukt 11,0 millioner kroner på dette prosjektet i 2016. Dette prosjektet er videreført fra 2015. På Hamar er det brukt 3,9 millioner på utvidelse av kontorbygget og 3,7 millioner på en kjemisk luftvasker. På Grødal er det investert 3,9 millioner på en tørkemølle for pulpbein. De resterende midlene er brukt til en rekke småprosjekter.

Finansiell stilling og risiko

Den finansielle stillingen i selskapet må betegnes som god. Egenkapitalen i selskapet er på 37,3 %. Reduksjonen i egenkapitalandel i forhold til i fjor skyldes at det i forbindelse med salg av aksjer i til Daka Denmark AS ble betalt ut MNOK 100 i et ekstraordinært utbytte. Etter styrets vurdering gir det framlagte resultatregnskapet og balansen med tilhørende noter fullgod informasjon om driften og selskapets stilling ved årsskiftet. Norsk

Protein er i noen grad utsatt for finansiell risiko knyttet til valutakurser og kredittgivning. Dette kan gi både positive og negative økonomiske konsekvenser. På markedssiden er det noe risiko knyttet til råvaremarkedet hvor norsk og dansk pelsdyrindustri har betydelige markedsandeler.

Intern kontroll og kvalitetssikring

Norsk Protein AS er sertifisert i henhold til NS-EN ISO 9001:2000 og NS-EN ISO 14001:2004 standarder. Bedriften ble i 2016 resertifisert i henhold til de samme standardene. Sammen med HACCP – systematikk (risikovurdering) danner dette grunnlaget for arbeidet med kvalitetssikring og forbedring i bedriften.

Ansatte og arbeidsmiljø

Ved utgangen av 2016 var det ansatt 65 personer i Norsk Protein. De har utført til sammen 68 årsverk. Det totale sykefraværet i 2015 har vært på 4,5 % fordelt på 1,9 % korttidsfravær og 2,6 % langtidsfravær. Det har i løpet av året ikke vært arbeidsskader som har medført sykefravær. Dette gir en H-verdi på 0. Av de 65 personene var det 9 kvinner og 56 menn. I firmaets ledelse er det 10 menn og ingen kvinner. Det er ikke iverksatt spesielle tiltak for å fremme arbeidet med likestilling, men målsetninga er å innfri de forventninger samfunnet har til dette.

Diskriminering

Diskrimineringslovens formål er å fremme likestilling, sikre like muligheter og rettigheter og å hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn. Selskapet aktivt og planmessig for å fremme lovens formål innenfor vår virksomhet. Aktivitetene omfatter

blant annet rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter og beskyttelse mot trakassering. Virksomheten har som mål å være en arbeidsplass hvor det ikke forekommer diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne. Selskapet arbeider aktivt for å utforme og tilrettelegge de fysiske forholdene slik at virksomhetens ulike funksjoner kan benyttes av flest mulig. For arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne foretas det individuell tilrettelegging av arbeidsplass og arbeidsoppgaver.

Ytre miljø og energiforbruk

Norsk Protein AS er en betydelig forbruker av energi. Nærmere 60 % av denne energien kommer i dag fra anlegg for forbrenning av restavfall og biomasse. Videre kommer ca. 15 % av energien fra fett fra egne anlegg, og 15 % fra strøm. Det betyr at ca. 90 % av energien som benyttes er såkalt grønn energi.

Utslipp til luft fra anleggene på Grødal, Hamar og Mosvik blir i dag rensert via såkalte biofilter. Dette gir gode resultater. I tillegg har vi ved anlegget på Grødal installert en såkalt kjemisk luftvasker for å øke renskapasiteten.

Utslipp til vann går til kommunale kloakknett. Ved anlegget i Balsfjord blir alt utslipp av vann ”brent” i en såkalt oxydiser slik at det her ikke er utslipp til vann i det hele tatt.

Framtidig utvikling

Styret er av den oppfatning at framtidsutsiktene for virksomheten er gode så lenge selskapet er konkurransedyktig i råvaremarkedet, på kostnadsnivået i prosesser og på kvalitet på sluttprodukter. Kostnadseffektivitet og god råvareutnyttelse er avgjørende for å få tilgang til råstoffkvantum som gir god kapasitetsutnyttelse.

Styret takker alle ansatte for god innsats i 2016.

Hamar 13. februar 2017

Kai Linnes
Styreleder

Ove Drange

Ragnar Omli

Harald Furuseth

Leif Malvin Knutsen

Lars Krause Kjær

Arild Halvorsen

Jan Gunnar Kjoshaug

Lars Aashammer
Adm. dir.

Driftsinntekter og driftskostnader

(Alle tall i NOK 1.000)

	Note	2016	2015
Driftsinntekter			
Salgsinntekt	2	369 553 717	335 290 822
Annen driftsinntekt	2	1 703 706	1 671 081
Sum driftsinntekter		371 257 423	336 961 903
Driftskostnader			
Varekostnad	3	146 083 268	138 545 528
Lønnskostnad	4,5	58 063 744	52 712 582
Avskrivning / nedskrivning på varige driftsmidler	6	31 703 964	30 976 984
Annen driftskostnad		105 891 799	101 472 830
Sum driftskostnader		341 742 776	323 707 923
DRIFTSRESULTAT		29 514 647	13 253 980
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Inntekt på investering i tilknyttet selskap	4,5,7	1 126 204	2 125 174
Finansinntekter	1	664 871	1 378 533
Finanskostnader	1	-2 232 587	-698 997
NETTO FINANSPOSTER		-441 512	2 804 710
ORDINÆRT RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD		29 073 134	16 058 690
Skattekostnad på ordinært resultat	12	7 800 215	4 397 628
ÅRSRESULTAT		21 272 919	11 661 062
OVERFØRINGER OG DISPONERINGER:			
Fond for vurderingsforskjeller	13	-55 428	1 096 011
Avsatt til ordinært utbytte	13	8 509 000	6 000 000
Tilleggsutbytte	13	100 000 000	0
Annen egenkapital	13	-87 180 653	4 565 051
SUM OVERFØRINGER OG DISPONERINGER		21 272 919	11 661 062

Eiendeler

(Alle tall i NOK 1.000)

	Note	2016	2015
ANLEGGSMIDLER			
Immaterielle eiendeler			
Utsatt skattefordel	12	16 627 603	16 167 828
Sum immaterielle eiendeler		16 627 603	16 167 828
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	6	89 419 898	93 334 700
Maskiner og anlegg	6	41 080 214	40 585 869
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontorm.	6	5 198 265	4 111 159
Sum varige driftsmidler		135 698 377	138 031 727
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i tilknyttet selskap	7	8 416 317	8 471 745
Andre aksjer og andeler	8	10 950	10 950
Pensjonsmidler	5	1 572 326	976 478
Andre langsiktige fordringer	10	1 169 651	992 515
Sum finansielle anleggsmidler		11 169 244	10 451 688
SUM ANLEGGSMIDLER		163 495 224	164 651 243
OMLØPSMIDLER			
Varer			
Varer	3	5 589 878	8 294 759
Sum varer		5 589 878	8 294 759
Fordringer			
Kundefordringer	11	46 212 400	37 400 793
Andre fordringer	11	488 515	36 836
Sum fordringer		46 700 915	37 437 629
Bankinnskudd, kontanter o.l.	9	9 283 418	51 984 343
SUM OMLØPSMIDLER		61 574 210	97 716 730
SUM EIENDELER		225 069 434	262 367 973

Egenkapital og Gjeld

(Alle tall i NOK 1000)

	Note	2016	2015
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital	13,14	42 750 000	42 750 000
Sum innskutt egenkapital		42 750 000	42 750 000
Opptjent egenkapital			
Fond for vurderingsforskjeller	13	5 711 170	5 766 598
Annen egenkapital	13	35 357 853	122 383 412
Sum opptjent egenkapital		41 069 023	128 150 010
SUM EGENKAPITAL		83 819 023	170 900 010
GJELD			
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	11	72 000 000	0
Sum langsiktig gjeld		72 000 000	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	11	27 254 471	31 029 323
Betalbar skatt	12	8 259 990	5 364 683
Skyldig offentlige avgifter		4 130 675	3 508 850
Utbytte	13	8 509 000	6 000 000
Annen kortsiktig gjeld	11	21 096 275	45 565 106
Sum kortsiktig gjeld		69 250 411	91 467 963
SUM GJELD		141 250 411	91 467 963
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		225 069 434	262 367 973

Hamar 13. februar 2017

Kai Linnes
Styreleder

Ove Drange

Ragnar B. Omli

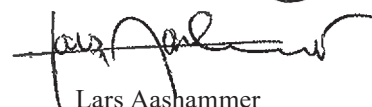

Harald Furuseth

Leif Malvin Knutsen

Lars Kjause Kjær

Arild Halvorsen

Jan Gunnar Kjoshaug

Lars Aashammer
Adm. dir.

Kontantstrømoppstilling

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Resultat før skattekostnad	29 073 134	16 058 690
- Periodens betalte skatt	5 364 683	6 163 378
+ Ordinære avskrivninger	31 703 964	30 976 984
+/- Endring i varelager	2 704 881	-629 368
+/- Endring i kundefordringer	-8 811 607	1 310 614
+/- Endring i leverandørgjeld	-3 774 852	8 828 206
+/- Endringer i pensjonsavsetninger	-440 755	-279 501
+/- Forskjell mellom resultatført og mottatt utbytte fra TS	55 428	-1 096 011
+/- Endring i andre tidsavgrensningposter	-24 298 686	12 337 488
= Nto. kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	20 846 824	61 343 725
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
- Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	29 370 613	20 253 746
- Utbet. ved kjøp av aksjer og andeler	0	600
= Nto. kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-29 370 613	-20 254 346
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
+ Innbet. ved opptak av ny langsiktig gjeld	80 000 000	0
- Utbet. ved nedbetaling av langsiktig gjeld	8 000 000	0
- Endring i langsiktige fordringer	177 136	120 556
- Utbetalinger av utbytte	106 000 000	6 000 000
= Nto. kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-34 177 136	-6 120 556
= Netto endring i kontanter mv	-42 700 925	34 968 823
+ Beholdning av kontanter 01.01.	51 984 343	17 015 520
= Kontantbeholdning 31.12.	9 283 418	51 984 343
Kontantbeholdning mv framkommer slik:		
Kontanter og bankinnskudd pr 31.12.	9 283 418	51 984 343
= Beholdning av kontanter mv 31.12.	9 283 418	51 984 343

Regnskapsprinsipper og noter

(Alle tall i NOK 1000)

Regnskapsprinsipper - Virkning av endring av regnskapsprinsipper - Reklassifiseringer - Virkning av endring i konsernsammensetning

Grunnleggende prinsipper - vurdering og klassifisering - andre forhold

Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger og er avlagt i samsvar med regnskapslov, og god regnskapsskikk. Årsregnskapet er basert på de grunnleggendeprinsipper om historisk kost, sammenlignbarhet, fortsatt drift, kongruens og forsiktighet. Transaksjoner regnskapsføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekter resultatføres når de er opptjent og kostnader sammenstilles med opptjente inntekter. Regnskapsprinsippene utdypes nedenfor. Eiendeler/gjeld som knytter seg til varekretsløpet og poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, er klassifisert som omløpsmidler/kortsiktig gjeld. Vurdering av omløpsmidler/kortsiktig gjeld skjer til laveste/høyeste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Virkelig verdi er definert som antatt fremtidig salgspris redusert med forventede salgskostnader. Andre eiendeler er klassifisert som anleggsmidler. Vurdering av anleggsmidler skjer til anskaffelseskost. Anleggsmidler som forringes, avskrives. Dersom det finner sted en verdiendring som ikke er forbigående, foretas en nedskrivning av anleggsmidlet. Tilsvarende prinsipper legges normalt til grunn for gjeldsposter.

Regnskapsprinsipper for vesentlige regnskapsposter

Inntektsføringstidspunkt

Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring skjer følgelig normalt på leveringstidspunktet ved salg av varer og tjenester.

Kostnadsføringstidspunkt / sammenstilling

Utgifter sammenstilles med og kostnadsføres samtidig med de inntekter utgiftene kan henføres til. Utgifter som ikke kan henføres direkte til inntekter, kostnadsføres når de påløper.

Klassifiserings- og vurderingsprinsipper

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Dersom den virkelige verdien av et driftsmiddel er lavere enn bokført verdi, og dette skyldes årsaker som ikke antas å være forbigående, skrives driftsmidlet ned til virkelig verdi. Kostnader forbundet med normalt vedlikehold og reparasjoner blir løpende kostnadsført. Kostnader ved større utskiftninger og fornyelser som øker driftsmidlenes levetid vesentlig, aktiviseres. Et driftsmiddel anses som varig dersom det har en økonomisk levetid på over 3 år, samt en kostpris på over kroner 15.000.

Avskrivninger

Avskrivninger er beregnet lineært over driftsmidlenes økonomiske levetid med utgangspunkt i historisk kostpris.

Leieavtaler

Leieavtaler vurderes som finansiell eller operasjonell leie etter en konkret vurdering av den enkelte avtale. Eiendeler som leies på betingelser som i det vesentlige overfører økonomisk risiko og kontroll til selskapet (finansiell leie), balanseføres som varige driftsmidler og tilhørende leieforpliktelser medtas i balanseposten avsetning for forpliktelse til nåverdien av leiebetalingene. Driftsmiddelet avskrives planmessig, og forpliktelsen reduseres med betalt leie etter fradrag for beregnet rentekostnad.

Behandling av tilknyttede selskap

Med tilknyttede selskap menes selskap der selskapet har en eierandel på 20-50%, hvor investeringen er av langvarig og strategisk karakter og hvor konsernet kan utøve en betydelig innflytelse. Tilknyttede selskap innarbeides etter egenkapitalmetoden. Selskapets andel av resultatet i et tilknyttet selskap er basert på resultat etter skatt i selskapet med fradrag for eventuelle avskrivninger på merverdier som skyldes at kostpris på eierandelene var høyere enn den ervervede andel av bokført egenkapital. I resultatregnskapet er andel av resultatet i selskapet vist på linjen Inntekt på investering i tilknyttet selskap. I balansen vises eierandeler i selskapet som finansielt anleggsmiddel.

Finansplasseringer

Markedsbaserte aksjer, obligasjoner og andre finansielle instrumenter klassifisert som omløpsmidler vurderes til virkelig verdi i tråd med regnskapslovens § 5-8.

Investeringer i aksjer og andeler, klassifisert som anleggsmidler, vurderes samlet til det laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og virkelig verdi.

Varelager og varekostnad

Beholdninger av varer vurderes til det laveste av kostpris etter "først inn - først ut"-prinsippet og antatt salgspris. Kostpris for tilvirkede varer er direkte materialer, direkte lønn samt andel av indirekte tilvirkningskostnader, mens kostpris for innkjøpte varer er anskaffelseskost. Årets varekostnad består av kostpris solgte varer med tillegg av eventuell nedskrivning i samsvar med god regnskapsskikk pr årsslutt.

Fordringer

Fordringer er oppført til pålydende med fradrag for forventede tap.

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnad

Selskapet har pensjonsordninger som gir pensjonister/personer rett til avtalte fremtidige pensjonsytelser, kalt ytelsesplaner. Pensjonsforpliktelser beregnes etter lineær opptjening på basis av forutsetninger om antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden og aktuarmessige forutsetninger om dødelighet, frivillig avgang, osv. Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelse består av brutto pensjonsforpliktelse fratrukket virkelig verdi av pen-

sjonsmidler. Netto pensjonsforpliktelser på underfinansierte ordninger er balanseført som langsiktig rentefri gjeld, mens netto pensjonsmidler på overfinansierte ordninger er balanseført som langsiktig rentefri fordring dersom det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes.

Netto pensjonskostnad, som er brutto pensjonskostnad fratrukket estimert avkastning på pensjonsmidlene, korrigert for fordelt virkning av endringer i estimater og pensjonsplaner, klassifiseres som ordinær driftskostnad, og er presentert sammen med lønn og andre ytelser. Endringer i estimater føres mot egenkapital fra og med 2015 og ikke som før mot resultat.

Årets innskudd til innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres når de påløper.

Utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til valutakurs på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta, som ikke inngår i sikringsforhold, vurderes til dagskurs og eventuelle urealiserte og realiserte gevinster eller tap resultatføres under finansposter.

Note 1 - Poster som er slått sammen i regnskapet

Finansinntekter	2016	2015
Renteinntekter fra foretak i samme konsern	42 459	59 329
Renteinntekter	126 012	596 811
Agio	496 400	722 392
Sum finansinntekter	664 871	1 378 533
Finanskostnader	2016	2015
Rentekostnader til foretak i samme konsern	992 286	0
Rentekostnader	335 064	4 422
Disagio	838 699	644 765
Annen finanskostnad	66 538	49 810
Sum finanskostnader	2 232 587	698 997

Note 2 - Inntekter / offentlige tilskudd

Pr virksomhetsområde	2016	2015
Eksport	81 393 769	65 523 433
Øvrige områder	179 608 009	175 240 646
Salg til konsernselskap (elimineres i konsernet)	108 551 940	118 435 141
Sum salgsinntekter varer	369 553 717	335 290 822
Sum andre driftsinntekter	1 703 706	1 671 081

Finansielle instrumenter

Selskapet har inngått terminkontrakter om salg av EURO i 2016 for et samlet beløp på 3,6 mill. euro. Markedsverdien på disse transaksjonene var pr. 31.12.2015 negativ med kr 1 110 062.

Utsatt skatt og skattekostnad

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Positive og negative forskjeller vurderes mot hverandre innenfor samme tidsintervall.

Visse poster vurderes likevel særskilt, herunder merverdier ved oppkjøp og pensjonsforpliktelser.

Utsatt skattefordel oppstår dersom en har midlertidige forskjeller som gir opphav til skattemessige fradrag i fremtiden.

Årets skattekostnad består av endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel, sammen med betalbar skatt for inntektsåret korrigert for feil i tidligere års beregninger.

Konsernkonsolidering

Regnskapstallene konsolideres inn i konsernregnskapet for Nortura SA.

Konsernregnskapet til Nortura SA kan lastes ned fra *nortura.no*, eller fås utlevert ved henvendelse til Nortura SA, Lørenveien 37, 0585 Oslo.

Note 3 - Varebeholdning

	2016	2015
Panteemballasje	0	677 085
Lager av ferdigvarer	5 589 878	7 617 674
Totalt	5 589 878	8 294 759

Note 4 - Personalkostnader

Lønnskostnader	2016	2015
Lønn	42 311 803	39 648 440
Arbeidsgiveravgift	5 588 728	4 986 777
Pensjonskostnader	3 909 791	5 066 049
Innleid arbeidskraft	2 613 779	1 882 278
Andre ytelser	3 639 644	1 129 038
Totalt	58 063 744	52 712 582
Antall årsverk i 2016 ekskl. innleid:	68	

Ytelser til ledende personer

Selskapet har utbetalt kr 180 000 i styrehonorar. Daglig leder har mottatt kr 1 176 992 i lønn og kr 155 998 i andre godtgjørelser i 2016..

Revisor

Revisjonshonoraret for Norsk Protein AS utgjorde kr 60 000. Hele beløpet gjelder ordinært revisjonshonorar, og er ekskl. mva. og andre tjenester fra revisor utgjorde kr 0. Beløpene er ekskl. mva..

Note 5 - Pensjoner

Norsk Protein er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Pensjonsordningene tilfredsstiller kravene i denne loven. Norsk Protein endret i 2015 prinsipp for bokføring og beregning av pensjonsforpliktelser fra NRS 6 til IAS 19R.

Ordningene omfatter følgende antall personer pr 31.12.2016:

	Ansatte	Pensjonister
Medlem i pensjonskassen, ytelsesordning	0	17
Innskuddsbasert pensjon	81	0

Pensjonskostnader	2016	2015
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	0	29 045
Rentekostnad	315 851	330 535
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-338 956	-306 197
Administrasjonskostnader	45 721	191 038
Avskrivning av aktuariemessige gevinster/tap	0	0
Arbeidsgiveravgift	0	0
Årets pensjonskostnad (ytelsesordning)	22 616	244 421
Kostnadsført premie innskuddsordninger	708 365	3 882 342
Andre pensjonskostnader, herunder AFP premie	3 178 810	939 286
Total pensjonskostnad	3 909 791	5 066 049

Pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler	2016	2015
Brutto pensjonsforpliktelse sikret ordning 01.01.	12 875 847	13 676 707
Årets endring sikret ordning	-686 196	-800 860
Brutto pensjonsforpliktelse sikret ordning 31.12.	12 189 651	12 875 847
Virkelig verdi pensjonsmidler sikret ordning	13 761 977	13 852 322
Netto pensjonsforpliktelser sikret ordning 31.12.	-1 572 326	-976 475
Brutto pensjonsforpliktelse usikret ordning 01.01.	0	0
Årets endring kollektiv usikret ordning	0	0
Br. pensjonsforpliktelse usikret ordning 31.12.	0	0
Nto pensjonsforpliktelse usikret ordning 31.12.	0	0
Netto pensjonsforpliktelse samlet	-1 572 326	-976 475
Ikke resultatført estimatavvik	0	0
Netto balanseført pensjonsforpliktelse 31.12.	-1 572 326	-976 475

Endringer i forpliktelsen	2016	2015
Netto pensjonsforpliktelse 01.01.	-976 477	-3 642 265
Resultatført pensjonskostnad, ytelse og AFP	22 616	244 421
Premiebetaling	-463 371	-449 687
Administrasjonskostnader og estimatavvik	-155 093	-774 081
Netto balanseført pensjonsforpliktelse 31.12.	-1 572 326	-976 475
Balanseførte pensjonsmidler	1 572 326	976 478
Balanseført pensjonsforpliktelse	0	0
Økonomiske forutsetninger	2016	2015
Diskonteringsrente	2,60%	2,30%
Regulering av folketrygdens grunnbeløp	2,25%	2,50%
Forventet lønnsregulering	2,25%	2,50%
Forventet pensjonsøkning	0,00%	0,00%
Forventet avkastning på pensjonsmidler	2,60%	2,30%

Note 6 - Varige driftsmidler

	Tomter, bygg og annen fast eiendom	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre inventar o.l.	Sum varige driftsmidler
Kostpris 01.01.	227 378 437	287 257 804	20 909 982	535 546 223
+ Tilgang i året	9 215 904	18 284 244	1 870 465	29 370 613
- Avgang/utrantering i året	2 864 697	0	16 207	2 880 904
Kostpris 31.12.	233 729 644	305 542 048	22 764 240	562 035 932
Akk. av-/nedskrivninger 01.01.	134 043 737	246 671 934	16 798 823	397 514 494
+ Årets ordinære avskrivninger	13 130 706	17 789 899	783 360	31 703 964
- Tilbakeført avskriv. utrang.	2 864 697	0	16 207	2 880 904
Akk. avskrivninger 31.12.	144 309 746	264 461 832	17 565 975	426 337 554
Balansført verdi 31.12.	89 419 898	41 080 215	5 198 265	135 698 378
Beregnet økonomisk levetid	5-25 år	3-7 år	3-5 år	

Selskapet benytter lineære avskrivninger for alle varige driftsmidler. Tomter avskrives ikke.

Note 7 - Tilknyttede selskap

Firma	Ansk.	Forr.kontor	Eierandel	Stemmeandel
Miljøfor Norge AS	1993 / 2001/2004	Hamar	38 %	38 %
				Pr. 31.12.2016
Anskaffelseskost				1 203 000
Andel EK på kjøpstidspunktet				1 403 000
Goodwill				200 000
Tidligere års avskrivninger på goodwill				-200 000
Tidligere års opparbeidede resultatandel				7 068 745
Inngående balanse				8 471 745
Estimert andel av årets resultat				1 126 204
Utbytte / konsernbidrag og andre endringer				-1 181 632
Utgående balanse				8 416 317

Note 8 - Andre aksjer og andeler - Anleggsmidler

	2016	2015
Storfjordsambandet AS	10 350	10 350
Bedriftshelse Nord AS	600	600
Sum andre aksjer / andeler	10 950	10 950

Note 9 - Bankinnskudd

Selskapet har ikke egen bankkonto for skattetrekk, da slike midler er sikret ved bankgaranti.

Note 10 - Fordringer med forfall senere enn ett år

Balansført verdi	2016	2015
Andre langsiktige fordringer	1 169 651	663 288
Sum	1 169 651	663 288

Note 11 - Mellomværende med foretak i samme konsern

Fordringer	2015	2014
Kundefordringer	7 603 193	9 262 848
Sum	7 603 193	9 262 848

Gjeld	2016	2015
Annen langsiktig gjeld	54 000 000	0
Leverandørgjeld	1 235 027	1 642 010
Annen kortsiktig gjeld	0	13 156 547
Sum	55 235 027	14 798 557

Andre selskap i Nortura-konsernet regnes som nærstående parter. Transaksjoner med nærstående parter er basert på markedsverdier.

Gjennomsnittlig rente på lånet fra Nortura SA utgjorde 3,35% i 2016.

Note 12 - Skatt

Midlertidige forskjeller og balanseført utsatt skatt

	2016	2015
+ Driftsmidler inkl goodwill	-67 978 561	-62 150 014
+ Utestående fordringer	-232 008	-193 479
+ Gevinst- og tapskonto	-2 643 439	-3 304 299
+ Netto pensjonsmidler og innskuddsfond	1 572 326	976 478
Sum positive skatteøkende forskjeller	1 572 326	976 478
Sum negative skatteøkende forskjeller	70 854 008	65 647 792
Grunnlag for beregning av utsatt skatt / skattefordel	-69 281 682	-64 671 314
Balanseført utsatt skattefordel	16 627 603	16 167 828
Endring i utsatt skatt og utsatt skattefordel	-459 775	

Spesifikasjon av årets skattegrunnlag:	2016
Resultat før skattekostnader	29 073 134
Permanente og andre forskjeller	-643 543
Endring i midlertidige forskjeller	4 610 368
Grunnlag betalbar skatt	33 039 960
Betalbar skatt (27%)	8 259 990
Skattekostnad	2016
Betalbar skatt	8 259 990
Endring i utsatt skatt og utsatt skattefordel	-459 775
Sum skattekostnad	7 800 215
Forklaring til hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør 25% av resultat før skatt	
25% skatt av årets resultat	7 268 284
Permanente forskjeller (25%)	-160 885
Endring i skattesats fra 25% til 24%	692 817
Beregnet skattekostnad	7 800 215

Note 13 - Egenkapital

	Aksje-kapital	Fond for vurderings-forskjeller	Annen egenkapital	Sum
Egenkap 01.01.	42 750 000	5 766 598	122 383 412	170 900 010
Årsresultat 2016		-55 428	21 328 347	21 328 347
Estmatavvik pensjon IFRS			155 093	155 093
Tilleggsutbytte			-100 000 000	-100 000 000
Avsatt utbytte			-8 509 000	-8 509 000
Egenkap 31.12.	42 750 000	5 711 170	35 357 853	83 819 023

Note 14 - Aksjekapital og aksjonærinformasjon

Aksjekapitalen består av:	Antall	Pålydende	Bokført
Aksjer	171 000	250	42 750 000
Sum	171 000		42 750 000

Aksjonærer pr 31.12.2016:	Aksjer	Eierandel	Stemmeandel
Nortura SA	114 570	67,0%	67,0%
Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund	39 330	23,0%	23,0%
Daka Denmark A/S	17 100	10,0%	10,0%
Totalt antall aksjer	171 000	100,0%	100,0%

Uavhengig revisors beretning

Til generalforsamlingen i Norsk Protein AS

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Norsk Protein AS' årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Ledelsen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den andre informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjons handlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjons handlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontroll handlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 13. februar 2017
BDO AS

Norunn Byrkjeland
statsautorisert revisor

HMS-rapport Norsk Protein AS 2016

HMS, miljø og energipolitikk

Norsk Protein AS skal være det naturlige valget for norske slakterier og skjærebedrifter ved levering av proteinråstoff. Vi skal mota og behandle proteinråstoffet på en miljøvennlig, energi-effektiv og sikker måte og omdanne det til kjøttbeinmel, animalsk fett og bioolje.

For å oppnå dette vil Norsk Protein AS:

- Fokusere på mattrygghet i alle ledd av produksjonen
- Arbeide kontinuerlig for å redusere utslipp til luft og vann
- Arbeide for å redusere energi- og vannforbruket
- Med jevne mellomrom å vurdere at vi minst oppfyller lover, myndighetskrav og egne krav
- Sikre arbeidsmiljøet og tilrettelegge for ansatte og andre berørte
- Arbeide for at vi ikke skal sjenere naboer
- Vurdere miljøaspektet ved innkjøp
- Vurdere innkjøp av maskiner og utstyr mht energiytelser
- Gjøre alle medarbeidere kjent med politikken og målene

ISO og HACCP

Norsk Protein er sertifisert etter NS-EN ISO 14001:2004 og NS-EN ISO 9001:2008. Dette gjelder alle avdelingene. Sertifisering betyr kontinuerlig fokus på miljø og kvalitet og forbedringer i hele produksjonsprosessen. Det gjennomføres årlig revisjoner av

risikoanalyser innen mattrygghet (HACCP).

Vi har implementert energiledelse etter mal fra NS-EN ISO 50001:2011, dette er tatt inn i vårt styringssystem men er ikke sertifisert.

Viktige HMS- og miljøforhold

Utslipp til luft går fra Mosvik, Hamar via biofilter. På Grødaland benyttes biofilter og kjemisk skrubber.

Ved anlegget i Balsfjord blir utslipp til vann og luft termisk oksidert (oxydiser). Bedriften har ikke utslipp til vann.

Utslipp til vann i Mosvik går via sykkloner og fettavskiller direkte til resipient (Skarnsundet)

Fra anleggene på Hamar og Grødaland er utslippene tilknyttet kommunale biologiske renseanlegg.

Utslipp til luft og vann er regulert gjennom utslippstillatelser gitt av Fylkesmannens Miljøvernavdeling, og lokale påslippavtaler med kommune og rensestasjon.

Miljø og energimål:

Norsk Protein as arbeider kontinuerlig med tiltak for å forbedre energiforbruk og vannforbruk. Dette er to parameter som forteller oss hvor effektivt anleggene driftes.

Begge parameterne måles mot tonn råvarer og i nøkkeltall tabellen vises Norsk Protein sine overordna mål for 2016.

Ny kjemisk luftvasker ved anlegget på Hamar

HMS-regnskap de 2 siste år, samt mål

ENERGI OG VATN

Nøkkeltall	2015	Mål 2016	2016	Mål 2017
Råvarer (tonn)	175.602		192.537	
Vannforbruk tot. 1000m ³	121		132	
Vannforbruk m ³ / tonn råvare	0,69	0,60	0,69	0,60
Energi totalforbruk (GWh)	125,9		137,2	
Energiforbruk kWh pr tonn råvare	717,4	700	712,6	700
Strømforbruk (GWh)	10,97		11,8	
Energi fra fjernvarme (GWh)	84,47		94,6	
Fyringsolje (GWh)	1,9		0,16	
Bioolje (GWh)	20,4		21,73	
Gass (GWh)	8,2		8,9	

Kommentar:

Bedriftens totale energiforbruk var i 2016 på 137,2 GWh. Av dette utgjorde vannkraft, fjernvarme og bioolje 128,1 GWh. *Det vil si at 93 % av bedriftens energiforbruk var fornybar energi.*

Målet for det samla vannforbruket i Norsk Protein as ble ikke nådd.

Det skal nevnes at alle anlegg utenom Grødaland har et vannforbruk under 0,60 m³/tonn råvare.

Målet for det samla energiforbruket ble heller ikke nådd, men bedriften hadde en positiv utvikling.

Det er energiforbruket ved kategori 1 anleggene som trekker snittet opp. Vi forventer at energiforbruket ved kategori 1 anlegg på Hamar skal reduseres i løpet av 2017.

Det skal også nevnes at energiforbruket i Balsfjord er redusert med 13%

UTSLIPP

Til vann	2015	2016
KOF (tonn)	874	905,1
Fett (tonn)	8,5	5,2
Suspendert stoff (tonn)	61,9	67,28

Det har vært en liten økning i utslipp av KOF og suspendert stoff, dette må sees i sammenheng med økte råvaremengder. Utslipp av fett har blitt redusert med nesten 40%.

Til luft

CO ₂	2015		2016	
	Mengde energi	Tonn CO ₂	Mengde energi	Tonn CO ₂
Gass	635,3	1.772	689,9	1.925
Lettolje	181,2	505	15,3	42,6
Bioolje*	2.329,9	6.498	2.478,4	6.912
Sum		2.277		1.967,6

Bedriften har hatt en nedgang i utslipp av CO₂ fra fossilt brensel. Dette skyldes i hovedsak at bedriften har øket forbruket av bioolje og fjernvarme. * Bioolje er CO₂ nøytralt, og blir således ikke medregnet som utslipp.

CO₂ Transport

2015			2016		
Antall kjørte Km	Liter diesel	Tonn CO ₂	Antall kjørte Km	Liter diesel	Tonn CO ₂
594.1798	246.0811	6.021	5 933 000	2 159 378	6.012

Av tabellen kan man se at vi har hatt en nedgang i antall kjørte Km til tross for en økning i råvaremengde. Dette kan skyldes omlegging og effektivisering av inntransport. Utslippet av CO₂ er også redusert fra 2015. CO₂ utslipp fra transport er beregnet etter kjørt Km. Forbruket av diesel er ikke med i beregningen.

Sykefravær

	2014	2015	2016	Mål 2017
Sykefravær totalt	6,3 %	6,9 %	4,5 %	4,0 %
Sykefravær korttid	2,0 %	2,1 %	2,0 %	
Sykefravær langtid	4,3 %	4,8 %	2,5 %	

H-verdi = 0

I 2016 er det ikke registrert skader som medførte fraværsdager.

Sykefraværet endte på 4,5% i år.

Korttidsfraværet er på 2,0%. Av dette er 0,8% egenmeldinger..

Gjennomførte tiltak 2016 og planlagte tiltak 2017

Grødaland:

2016:

- Målsetningen var å redusere energi forbruket med 10% i 2016 ved hjelp av nåtidsmåling og aktiv styring av energitilførsel, målet for 2016 ble ikke nådd, men bedriften forbedret energiforbruket med 5% året sett under ett. Energiforbruket ble redusert med 10% siste kvartal 2016.

2017:

- Mål for 2017 er å øke tonn pr driftstime til 7,7 tonn pr driftstime ved å endre skiftpaner og å øke prosessforståelse.
- Vannforbruk skal reduseres til 0,7 m³/tonn råvare i løpet av 2017.
- Målet for 2017 er et energiforbruk på 620 kWh/ tonn råvare. Dette skal oppnås ved økt tonn pr driftstime, samt nåtidsmåling og energiledelse.

Hamar:

2016:

- Ny kjemisk skrubber for kat 3 er installert, i gang settes 2017. Kapasitet ca 70.000 NM³/time
- Installert spillvannsdekanter på K1, for å redusere behovet for inndamping av spillvann. Første trinn før en eventuell filtrering av avløpsvann kan prøves.

2017:

- Redusere energiforbruket ved Kat 1 anlegget med 10%. Dette skal gjøres ved at det monteres inn en spillvannsdekanter og et eventuelt filtersystem.
- Installere IK-gass skrubber som forbehandling av ikke kondenserbare gasser fra K3 og K1. Venten i gang kjørt sommeren 2017.
- Ny biofiltermasse og ny luftvasker K3.

Balsfjord:

2016:

- Hovedmål for 2016 var å øke tonn per driftstime til 3,5 tonn per time. Målet ble ikke nådd, men anlegget økte tonn pr driftstime til 3,37.
- Det ble byttet konfigurasjon på pressa. Dette medførte at fettinnholdet i melet ble redusert til 12,2 %. Målsetning på å komme under 12 % ble ikke nådd.

2017:

- Hovedmål for 2017 blir å øke tonn per driftstime til 3,5 tonn per time, og å holde energiforbruket under 1100 kWh/ tonn råvare.
- Mindre fett i melet. Tiltaket er å optimalisere drifta av pressa, Målet er et snitt under 12% fett i melet.

Mosvik:

2016:

- Energimål på 600 kWh / tonn råvarer. Resultat ble 611 kwh/t, i 2015 ble 629 kwh/t. Positiv utvikling.
- Prosesserte etter produksjonsmetode 4, gode resultat. Fett i melet var i 2016 10,0 %.
- Installerte 2 stk nye sterilisatorer, som har gitt god kapasitetsøkning i anlegget. Anlegget har økt fra 6,61 Tonn/time til 7,74 tonn/time.
- Fullført ombygging av ventilasjon og har installert ny og større luftvasker.

2017:

- Jobbe fortsatt mot energi mål på 600 kwh/tonn (2016 - 611 kwh/t). For å nå dette målet må vi få en bedre flyt i produksjonen.
- Det skal installeres ny presse, med ny buffersilo og ny metallutskiller. Det vil medføre større gjennomstrømming i anlegget, og sannsynligvis gi en reduksjon i energi og timeforbruk.
- To fettanker fra 1991 skal byttes til to nye større tanker. Dette medfører bedre lagringskapasitet og bedre rensing av fett.

Tabeller

Tabell 1, tonn råvarer

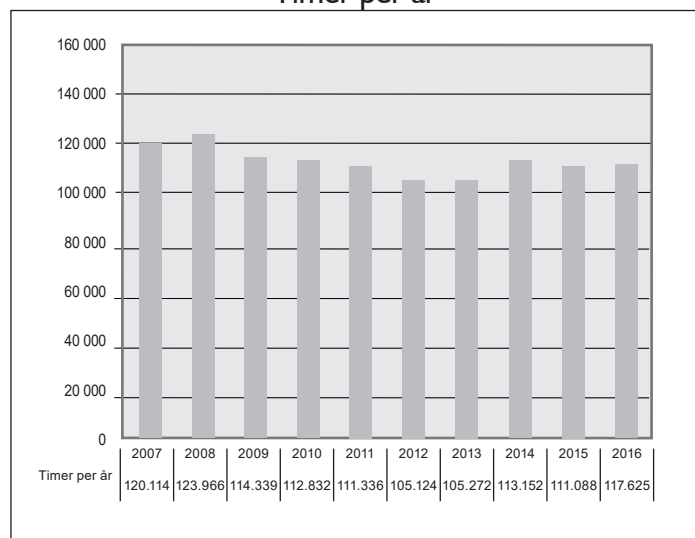
	Ordinære råvarer	Bein	Blod	Fjørfe	SRM	Kadaver	Pels	Fisk	Sum
2007	87.950	15.100	14.900	17.400	24.300	11.660	3.600		174.900
2008	65.210	31.230	14.650	24.970	28.400	13.200	3.605		181.265
2009	63.141	30.245	13.843	19.974	26.095	14.354	2.913	4.692	175.257
2010	61.094	31.588	13.986	24.633	27.412	15.939	2.379	7.940	184.971
2011	57.378	29.158	13.821	23.483	26.388	16.295	2.561	5.068	174.152
2012	49.836	29.645	14.438	26.711	21.052	15.716	2.604	1.135	161.137
2013	54.014	26.498	12.422	32.245	20.855	17.808	3.022		166.864
2014	66.259	24.751	10.858	29.172	23.579	18.774	3.310		176.703
2015	69.850	28.555	13.467	18.870	21.668	19.660	3.537		175.607
2016	72.836	32.465	15.327	30.428	19.195	19.079	3.137		192.467

Tabell 2. Tonn råstoff per time

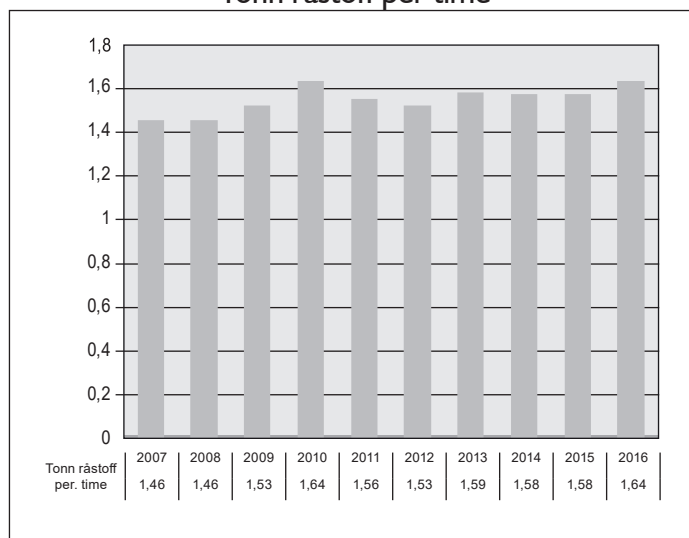
	Timer per år	Tonn råstoff per time
2007	120.114	1,46
2008	123.966	1,46
2009	114.339	1,53
2010	112.832	1,64
2011	111.336	1,56

	Timer per år	Tonn råstoff per time
2012	105.124	1,53
2013	105.272	1,59
2014	113.152	1,58
2015	111.088	1,58
2016	117.625	1,64

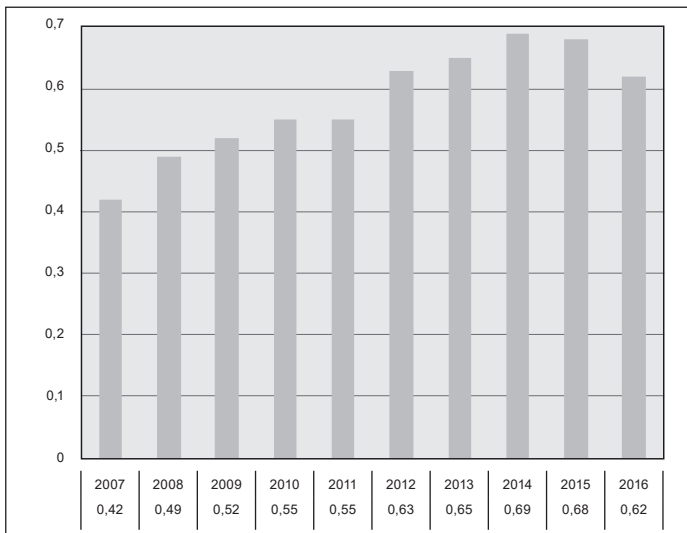
Timer per år

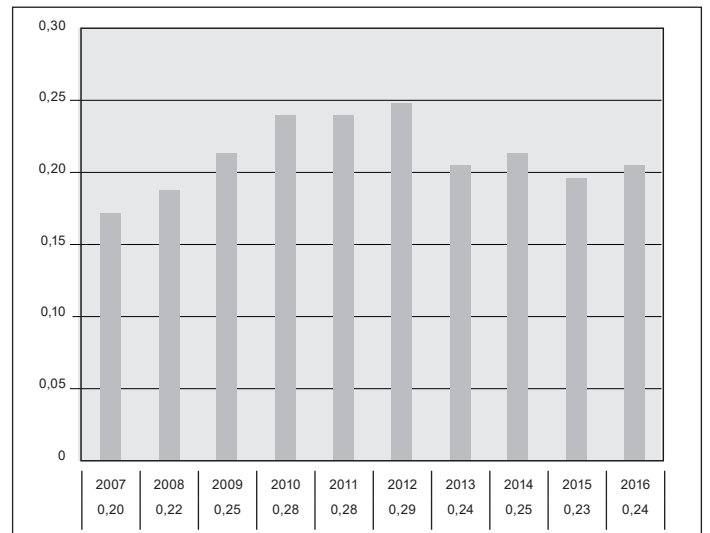
Tonn råstoff per time

Transport inn

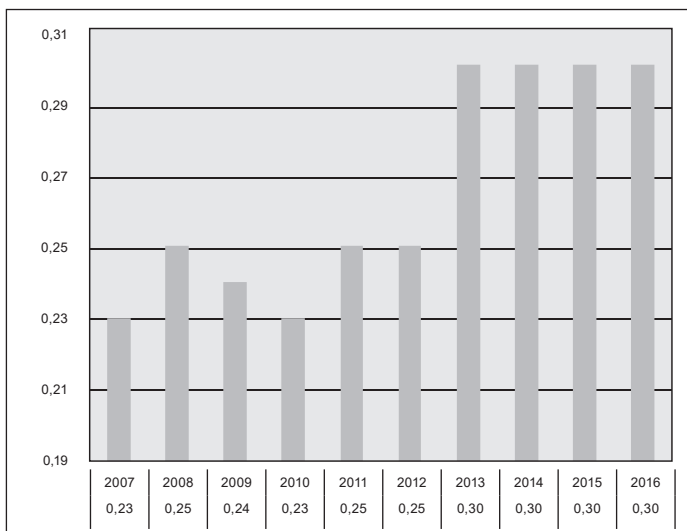
Energi

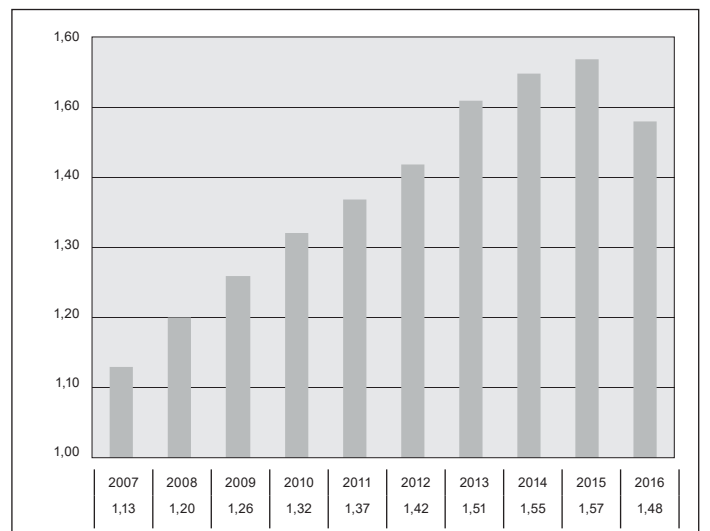
Tabell 3, kostnader per kilo råvare

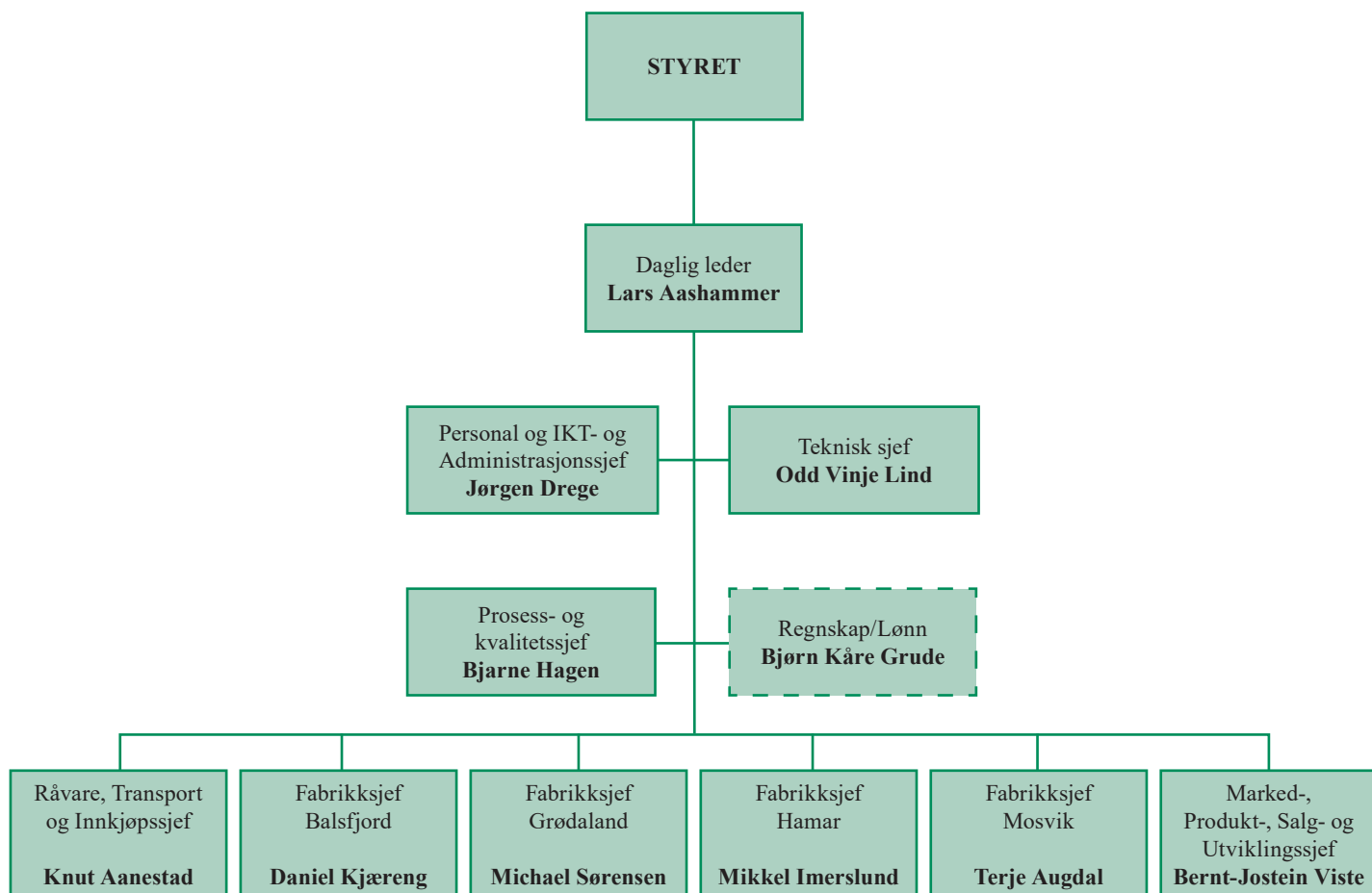
	Transport, inn	Transport, ut	Energi	Personal	Sum driftskost
2007	0,42	0,05	0,20	0,23	1,13
2008	0,49	0,03	0,22	0,25	1,20
2009	0,52	0,01	0,25	0,24	1,26
2010	0,55	0,01	0,28	0,23	1,32
2011	0,55	0,01	0,28	0,25	1,37
2012	0,63	0,01	0,29	0,25	1,42
2013	0,65	0,02	0,24	0,30	1,51
2014	0,69	0,02	0,25	0,30	1,55
2015	0,68	0,02	0,23	0,30	1,57
2016	0,62	0,02	0,24	0,30	1,48

Personal

Sum driftskostnad

Styret, første rekke fra venstre: Ragnar Omli, Kai Linnes, Arild Halvorsen og Leif Malvin Knutsen
 Andre rekke fra venstre: Jan Gunnar Kjoshaug, Lars Krause Kjær, Lars Aashammer, Ove Drange og Harald Furuset

Administrasjon:

Daglig leder	Lars Aashammer	91 39 19 77
Prosess- og kvalitetssjef	Bjarne Hagen	74 40 52 85 / 95 24 56 52
Råvare- og innkjøpssjef	Knut Aanested	95 22 69 98
Markeds- og utviklingssjef	Bernt-Jostein Viste	90 64 42 02
Teknisk sjef	Odd Vinje Lind	91 61 96 59
Personal- og IKT sjef	Jørgen Drege	91 73 93 44
Fabriksjef Balsfjord	Daniel Kjæreng	77 72 78 00 / 91 72 47 92
Fabriksjef Mosvik	Terje Augdal	74 06 45 82 / 95 07 71 81
Fabriksjef Hamar	Mikkel Imerslund	62 55 00 40 / 91 39 72 37
Fabriksjef Grødal	Michael Sørensen	51 43 24 63/41 66 66 93

Ledergruppa fra venstre: Knut Aanestad, Daniel Kjæreng, Odd Vinje Lind, Mikkel Imerslund, Bernt Jostein Viste, Lars Aashammer Bjarne Hagen, Terje Augdal, Jørgen Drege og Michael Sørensen.

*Utvidet
kontorbygg på
Hamar*

*Fabrikksjef
Mikkel
Imerslund på
nytt kontor*

Norsk Protein

*ressursvennlig gjennvinning
– trygge produkter*